

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/26/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

257/2012. (VII. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. január 12-én előterjesztett panaszára alapján indult eljárást a 2012. július 23-án – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétben – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g s z ü n t e t i .

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor. A Testület – figyelemmel a panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására – az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2012. január 12-én, a Testület panaszirodáján személyesen adta elő az Aszódi Rendőrőrs rendőreinek vele szemben 2012. január 6-án fogatosított intézkedésével kapcsolatos panaszait. A panaszos meghallgatásakor barátja, M. Cs. is panaszt terjesztett elő, akinek ügyében a Testület FRP/17/2012/Pan. ügyszámon, elkülönítve hozza meg állásfoglalását. A panaszos előadását a helyszínen megerősítette O. J. O. tanú, aki a panaszos által előadott történések egy része alatt személyesen is jelen volt.

A) A panaszos, elmondása szerint a lakóhelyéhez közeli útra dőlve egy veszélyes, megroppant törzsű akácfát vett észre, melyet saját elhatározásából el kívánt távolítani, nehogy az balesetet okozzon. Miközben a panaszos barátjával (M. Cs.-vel) a fát próbálta kivágni, és az út mellé helyezni, rendőrök kezdtek közelíteni. A Készenléti Rendőrség rendőrei a körforgalom felől érkeztek, megálltak a benzinkútnál, odahívták a közelben tartózkodó járőröket, és végül összesen öten, két kutyával indultak a panaszos és barátja felé. A panaszos,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

elmondása szerint egyáltalán nem futott el a rendőrök elől, sőt, kifejezetten eléjük ment barátjával együtt. A készenléti rendőrökön azonosító szám volt látható „K. R.” jelzéssel, bemutatkozni csak többszöri kérést követően voltak hajlandóak, és azt is csak a rendőrörsön, a járőrök pedig egyáltalán nem mutatkoztak be.

A panaszos állítása szerint a rendőrök látták, hogy a fát azért vágta ki, mert életveszélyes volt, nem pedig abból a célból, hogy azt eltulajdonítsák. A rendőrök telefonon felvették a kapcsolatot azon ingatlan tulajdonosával, amelyen a kidőlt fa eredetileg állt. A tulajdonos telefonban úgy foglalt állást, hogy őt a fa nem érdekli, sőt, kifejezetten örül, hogy kivágták, mivel így elkerülheti az önkormányzat bírságolását. A kidőlt fa értéke nagyjából 2000 forint volt – a panaszos és barátja még fel is ajánlották, hogy a mintegy 2000 forintos kárt megtérítik, azonban a tulajdonos maga sem tartott erre igényt.

A telefonbeszélgetést követően a rendőrök közölték a panaszossal és barátjával, hogy a falopás gyanújára való tekintettel a benzinkúthoz kell fáradniuk, igazoltatás céljából. A panaszos barátja személyi igazolványát bemutatta, a panaszos azonban nem tartotta magánál igazolványát. A panaszos tájékoztatta a rendőröket, hogy a benzinkúttal szemközti utcában, mintegy két percre lakik, ezért ha elkísérik, könnyen be tudja mutatni az okmányt. Ezen megoldástól a rendőrök mereven elzárkóztak, barátja pedig hiába próbálta a panaszost igazolni, a rendőrök ezt sem találták elegendőnek. A panaszos személyazonosító adatait a rendőrök kérésére bediktálta, de ezt sem fogadták el személyazonosságá hiteles igazolásaként. Sem az igazoltatás, sem az előállítás indokát nem közölték, jogszabályi hivatkozás nem hangzott el. A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök végig úgy kezelték őt barátjával együtt, mintha a fát el akarták volna tulajdonítani.

Mivel személyazonosságának igazolását a rendőrök nem találták kielégítőnek, a panaszost felszólították, hogy álljon a kocsi elejéhez, majd mindenfajta előzetes figyelmeztetés nélkül, karjait hátra helyzetben megbilincseltek. A bilincs szoros volt, de hámsérülést nem okozott – azt a panaszoson a beszállítás kezdetétől folyamatosan, mintegy másfél órán keresztül a rendőrörsön is rajta tartották. A panaszos emlékei szerint a beszállítás mintegy 7-10 percet vett igénybe. A panaszos a bilincselés indokát egyáltalán nem érti, elmondása szerint ellenállást az intézkedéssel szemben egyáltalán nem tanúsított, sőt, inkább némi humorral próbált reagálni a szituációra. Megbilincseléséhez testi kényszer alkalmazására egyáltalán nem volt szükség, a panaszos önként hátratette a kezeit. A panaszos elmondása szerint telefonját már szállításakor, a szolgálati gépjárműben kikapcsoltatták. A rendőrök a panaszost és barátját úgy tájékoztatták, hogy jogi képviselő értesítésére csak később, a kihallgatás végeztével lesz lehetőségük.

A panaszos hangsúlyozta, hogy az előállítás okáról a rendőrök csak kérdésre voltak hajlandóak nyilatkozni – ekkor derült ki, hogy az előállítás oka az iratok hiánya volt, bűncselekmény elkövetéséről azonban az előállítás indokaként egyáltalán nem volt szó.

A rendőrörsön a panaszost barátjával együtt, az előtérben ültették le. Az előtérben mintegy háromnegyed órát tartózkodtak, ekkor kérték el a rendőrök azonosítóját is. A készenléti rendőrök azonosítóikat megadták, a járőrök azonban egyszerűen elfordultak és elmentek, ezért az ő azonosító számukra nem derült fény. Kevés idő múlva a panaszost és társát bevitték az irodai részre, ahol körülbelül további negyven percet kellett várakozniuk. A bilincset még ekkor sem vették le a panaszosról, jogi képviselő bevonását pedig továbbra is hiába kérték. A panaszos várakozás közben visszakapcsolta a telefonját, mivel ezt a nyomozók megengedték

neki, de utaltak rá, „hogy ha ezt a parancsnok meglátja, abból nagyon nagy baj lesz”. A panaszos a Testület panaszirodáján megjelent tanú öccsével beszélt, akit megkért ő és barátja hozzátartozóinak, valamint egy jogi képviselő értesítésére. A panaszos elmondása szerint ez egyfajta „magánakció” volt – a hozzátartozók értesítésére a panaszosok nem kaptak engedélyt. Mialatt a panaszos és társa a rendőrszolgálatnál tartózkodott, a panaszos barátjának, M. Cs.-nek élettársa betelefonált a rendőrségre, érdemi információt azonban a rendőrség munkatársai nem kívántak vele közölni.

A panaszos és barátja hosszas várakoztatását követően kijött az irodából két nyomozó, akik a mindkettejükkel közölték a fálópással való gyanúsítás tényét. Egyik nyomozó ki is fejezte a történetek feletti értetlenségét. A panaszos és barátja úgy értesült, hogy a rendőrszolgálat parancsnoka 72 óra hosszú őrizetbe vételt kívánt elrendelni, és büntetőeljárást akart velük szemben kezdeményezni, annak ellenére, hogy vélekedésük szerint a történetek szabálysértési eljárást sem alapozhattak volna meg. A panaszos kihallgatása 3 órán keresztül tartott, jogi képviselő nem lehetett jelen a vallomás megtétele alatt, jegyzőkönyvet pedig nem kapott. A kihallgatás a panaszos meglátása szerint összességében korrekt módon zajlott – úgy tűnt, hogy a nyomozók kifejezetten próbálták „menteni a helyzetet”. A panaszos a kihallgatással összefüggésben egyedül a rendőrszolgálat parancsnokának magatartásával szemben emelt panaszt, aki elmondása szerint néha benyitott, és obszcén szavak kíséretében, minősíthetetlen hangnemű megjegyzéseket tett rá és barátjára. A rendőrszolgálat parancsnoka az „itt vannak a B.-községi köcsögök” – fordulattal élve köszöntötte a panaszost, folyamatosan fenyegetőzött, és barátjának obszcén kifejezések kíséretében azt tanácsolta, térjen haza mielőbb. A panaszos és barátja kihallgatása elkülönített helyiségekben zajlott, és eredményeképpen megállapítást nyert, hogy a két vallomás között nincs ellentmondás.

A kihallgatás végeztét követően újabb másfél óra telt el addig, míg a panaszost és barátját szabadon bocsátották, ekkor kapták vissza irataikat is. A rendőrök a szabadon bocsátást megelőzően még annyit kérdeztek, hogy kivel kívánja a panaszos és barátja felvenni a kapcsolatot. Mind a panaszos, mind barátja M. Cs. édesanyjának elérhetőségeit adta meg a rendőrök kérésére. Szabadon bocsátásukkor a panaszos és barátja semmiféle iratot nem kaptak, mindösszesen annyit közöltek velük a rendőrök, hogy elmehetnek. A panaszost úgy tájékoztatták, hogy „hétfőn lesz tárgyalás, gyorsított eljárásban”.

B) 2012. január 10-én a panaszos és barátja, valamint a Testület Panaszirodáján megjelent O. J. O. tanú bementek az Aszódi Rendőrszolgálatra abból a célból, hogy az ügy állásáról tájékozódjanak. A kapusokhoz jutottak, ahol jelezték a feltehetően nem a rendőrszolgálat állományába tartozó kapus hölgynek, hogy a kihallgatásukat végző nyomozókat keresik. Egyikük kérésükre kijött az épületből, és magánvéleményként közölte, hogy a panaszos és barátja magatartása „nem, hogy nem bűncselekmény, hanem még szabálysértésként sem áll meg”. A nyomozó a panaszos és barátjának testalkatára utalva kérdésre elmondta, hogy nem tudja elképzelni, milyen indok szolgálhatott a bilincs alkalmazásának alapjául. A nyomozó azt mondta, semmiféle papírt nem tud adni az intézkedésről. A panaszos és barátja lefoglalt fűrészüket is hiába próbálták visszakérni, a lefoglalásról sem kaptak jegyzőkönyvet. Azt a tájékoztatást kapták, hogy majd az eljárás végeztével lesz lehetőségük visszakérni. Az iratok másolatait a rendőrszolgálat arra való hivatkozással nem adta ki, hogy azokat „leadták G. városban”, illetve még iktatás alatt vannak. A Testület Panaszirodáján megjelent tanú vallomásával ezen beszélgetés elhangzását tudta tanúsítani, mivel a párbeszéd alatt mindvégig jelen volt.

A panaszos és barátja előállítását követő hétfőn az önkormányzat munkatársai befejezték a szóban forgó fa eltávolítását, tehát az a helyszínen a panasztétel időpontjában már nem volt megtekinthető. A hétfőre kilátásba helyezett tárgyalásról az intézkedés fogatosítása óta eltelt időben nem esett szó.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Gödöllői Rendőrkapitányság állományába tartozó r. őrnagy 2012. február 20-án kelt jelentésében az alábbiakról számolt be a panaszüggyel összefüggésben. A jelentés szerint a panasz a Különleges Szolgálatok Igazgatósága, Bevetési Főosztály, III. Lovas és Kutyás Szolgálati Osztály Kutyák Alosztály járőreinek eljárása, valamint a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Gödöllő Rendőrkapitányság Aszód Rendőrőrs parancsnoka és nyomozói eljárása ellen irányult.

A panaszossal és barátjával szemben szabálysértési eljárás indult, falopás megalapozott gyanúja miatt. 2012. január 6-án 9 óra körüli időben, B. községben, a D. u. X. szám alatti ingatlan udvarán a panaszos barátja segítségével, kézi fűrésszel vágott ki egy fát. A panaszost és társát a Különleges Szolgálatok Igazgatósága Kutyás Alosztály járőrei, két r. törzsőrmester, valamint egy r. főtörzsőrmester vonták intézkedés alá, és – a r. őrnagy jelentése szerint – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 2. § (1)² bekezdés alapján igazoltatták őket, melynek során magukat hitelt érdemlően nem tudták igazolni, ezért személyazonosságuk megállapítása céljából az Rtv. 3. § (2) bekezdésének a)³ pontja alapján az Aszódi Rendőrőrsre kerültek előállításra.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolást sem a panaszos, sem társa nem írta alá. A személyi szabadságot korlátozó intézkedés 2012. január 6-án 9 óra 50 perctől 13 óráig tartott. A Gödöllői Rendőrkapitányság munkatársa tájékoztatta a Testületet, hogy mivel az előállítást nem a Gödöllői Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök fogatosították, ezért a Testület megkeresésében feltett kérdések egy részére nem áll módjukban válaszolni.

Az Aszódi Rendőrőrs parancsnoka a panaszost és barátját kihallgatásukat követően tájékoztatta a szabálysértési eljárás akkori állásáról, valamint jogi lehetőségeikről, egyúttal elmondta, hogy a bírósági tárgyalásig a „gyorsított eljárás szabályai szerint” szabálysértési őrizetbe vételre került sor. A panaszost egy r. főtörzszászlós, barátjától elkülönítetten hallgatta ki.

A panaszos kihallgatása a kihallgatás okának közlésével kezdődött, és annak során a panaszos jogait és kötelezettségeit is ismertette az előadó. Ennek tényét a kihallgatási jegyzőkönyv tartalmazza, melyet a panaszos aláírásával látott el.

² Nyilvánvalóan téves jogszabályi hivatkozás, feltehetően az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdéséről van szó.

³ Szintén téves jogszabályi hivatkozás, feltehetően az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja alapján történt az előállítás.

A panaszost a r. főörzsászlós tájékoztatta hozzátartozója és jogi képviselőjének értesítésével kapcsolatban, és mivel a panaszos jelezte igényét a hozzátartozó értesítése iránt, az előadó engedélyezte részére mobiltelefonjának használatát.

A rendőrőrsön az előállítást követően a panaszos és barátja kihallgatása, valamint a bírósággal való egyeztetés idejéig – rövid időtartamra – az előállított személyek várakoztatása zajlott. A panaszos kihallgatása 11 óra 48 perctől 12 óráig tartott, és barátjával együtt egy órával a kihallgatást követően bocsátották szabadon. Az őrsparancsnok a panaszos állításaival ellentétben, obszcén megjegyzéseket nem tett a panaszosra és barátjára.

A panaszos és barátja szabadon bocsátásukkor semmiféle iratot nem kaptak, mivel mind az igazolás aláírását, mind annak átvételét megtagadták. A panaszostól lefoglalták a szabálysértés során használt kézi fűrészét, amelyről lefoglalási jegyzőkönyv készült.

A bíróság elé állítás céljából a bíróság tárgyalási időpontot meghatározni nem tudott, ezért a rendőrség az őrizetbe vételtől eltekintett. A panaszossal és barátjával ezt a tényt közölték, majd szabadon bocsátották őket.

2) Egy az Aszódi Rendőrőrs állományába tartozó r. törzsászlós 2012. január 6-án feljegyzésben rögzítette, hogy a feljegyzés keltének napján az Aszódi Rendőrőrs területén szolgálatot teljesítő Különleges Szolgálatok Igazgatósága Bevetési Főosztály III. Lovas és Kutyás Szolgálati Osztály Kutyás Alosztály munkatársai 9 óra 50 perckor a B. község, D. úton lévő benzinkút mögötti G. Vendéglőhöz tartozó fás területen intézkedés alá vonták a panaszost. A férfi barátjával együtt egy kézi fűrészsel kivágott egy 15 cm átmérőjű akácfát, de azt eltulajdonítani nem tudta – a fát csak kivágták, de azt nem darabolták fel. Miután a sértett személye megállapítást nyert, őt mobiltelefonon értesítették a történetkről. A sértett foglalkozását tekintve erdész, és a 15 cm átmérőjű akácfa értékét 2000 forintban határozta meg. Elmondta továbbá, hogy a G. Vendéglő melletti erdős terület, mely egészen a patakig húzódik, az ő tulajdonát képezi. A terület oldalról van körbekerítve, azonban a patak felől nincsen, így onnan fel lehet jutni egészen a vendéglőig. A sértett tudomása szerint az erdős területen nincs átjáró, vagy ösvény, így azon keresztül gyalogosok nem közlekedhetnek. A feljegyzés szerint a panaszost barátjával együtt az Aszódi Rendőrőrsre állították elő.

3) A szabálysértési ügy feltételezett sértettjét 2012. január 20-án az Aszódi Rendőrőrsön hallgatták meg, melyről jegyzőkönyv készült. A jegyzőkönyv szerint a sértett beszámolt róla, hogy a B. községi gesztenyésnél lévő belterületen, van egy kerítéssel övezett, zárt kertje. A kerítésre azonban megközelítőleg 2 hónapja rádőlt egy nyárfá, és utat nyitott rajta. Azóta rendszeresen jártak be idegenek gallyakat gyűjteni. Mivel a kár jelentéktelen volt, ezekből az esetekből nem lett ügy. A sértett határozottan állítja, hogy tőle senki nem kért engedélyt arra, hogy bármilyen fát a területről elvigyen. A panaszbeadvánnyal összefüggő esetben kár valójában nem keletkezett, mert a fa – melynek értéke kb. 2000 forint – azóta is ott van a területen. A sértett vallomásaiban elmondta, hogy a fát láthatólag kivágták, mert „nem törve van, hanem dőtvé”, így egy kézi fűrészsel el lehetett vágni.

4) Egy az Aszódi Rendőrőrs állományába tartozó r. főörzsászlós 2012. január 20-án jelentésben számolt be a feltételezett szabálysértés elkövetésének helyszínén látottakról. A helyszín megtekintése során a r. főörzsászlós megállapította, hogy a telek korábban valóban kerítéssel volt övezve, azt viszont az időközben előregedő és kidőlő nyárfák tönkretették. A

jelentésben foglaltak szerint kétséget kizárólag megállapítható, hogy a fa, melyet a panaszos barátjával kivágott, nem lehetett balesetveszély forrása. A r. főörzsászlós szerint egy egyértelműen egészséges fáról van szó, melyet kifűrészelték. Az érintett területen gyalogösvény nem vezet sehová, a fa pedig nem nőtt akkorára, hogy a közeli autópálya körforgalmának lehajtójára egyáltalán rádőlhetett volna, mivel az út szélét sem érte volna el. A telken gyalogos forgalom nincs, azon keresztül semmiféle úti cél nem közelíthető meg. A r. főörzsászlós megjegyezte, hogy az R. utca hozzávetőlegesen sem ezen a területen található, így teljesen értelmetlen lenne onnan a telken keresztül közlekedni.

5) Az előállítás végrehajtásáról illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2012. január 6-án kelt, a Különleges Szolgálatok Igazgatósága, Bevetési Főosztály, III. Lovas és Kutya Szolgálati Osztály Kutya Alosztály által készített jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, majd, mint személyi szabadságában korlátozott személyt, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és mivel magát hitelt érdemlően igazolni nem tudta, az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja alapján előállították.

A panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján, támadás, valamint szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 2012. január 6-án 9 óra 55 perctől 10 óra 10 percig alkalmazták, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint, kezek hátrabilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés vagy anyagi kár nem keletkezett. A jelentés szerint az előállított hozzátartozója, illetve képviselőjének kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény a jelentésben foglaltak szerint az volt, hogy az intézkedő rendőrök szolgálatuk ellátása során észlelték, amint a panaszos barátjával a G. vendéglőhöz tartozó fás területen egy akácfa kézi fűrészsel darabol. A két férfit intézkedés alá vonták. A panaszos és barátja kérdésre elmondták, hogy a fa kivágására a tulajdonostól szóbeli engedélyt kaptak. Mivel magukat hitelt érdemlően igazolni nem tudták, ezért az Aszódi Rendőrségre állították elő őket. A rendőrök a helyszínen a kivágott fáról fényképfelvételt készítettek, a fűrészpedig átvételi elismervény ellenében lefoglalták. Az Aszódi Rendőrség r. törzsászlós nyomozója felvette a kapcsolatot a terület tulajdonosával, aki kérdésre elmondta, hogy senkinek nem adott engedélyt a fa kivágására.

A jelentés szerint az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták. A panaszost további intézkedés végett 2012. január 6-án 10 óra 10 perckor sérülés- és panaszmentesen adták át az Aszódi Rendőrségnek.

6) Az előállítás végrehajtásáról, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedések, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, az intézkedő rendőrök az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott arányosság követelményének megfeleltek.

7) Az iratokhoz csatoltan a Testülethez érkezett a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás egy példánya, melyet a panaszos nem írt alá. Az igazolás szerint az előállított hozzátartozója/képviselője kiértesítését nem kérte, panasszal nem kívánt élni, és élelmezést

sem kért. Az igazoláson a szabadon bocsátás időpontja 13 óra 00 perc. A dokumentumon – feltehetően az őrsparancsnok aláírásával – a „nem írta alá” felirat szerepel.

8) A Testülethez megérkezett a panaszos társa előállításának végrehajtásáról szóló jelentés, a kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás, valamint az előállítás időtartamáról kiállított igazolás, amely dokumentumok azonban a panaszos ügyének szempontjából releváns, új tényeket nem tartalmaztak.

9) A panaszos 2012. január 6-án, 11 óra 48 perckor foganatosított kihallgatásáról jegyzőkönyv készült az Aszódi Rendőrőrs hivatali helyiségében. A panaszos elmondta, hogy alpintechnikusként dolgozik az M. természetvédő és barlangkutató egyesületnél.

A panaszos a jegyzőkönyvben aláírásával tanúsította, hogy a szabálysértési feljelentést és az ügyben keletkezett egyéb iratokat megismerte, és kijelentette, hogy a szabálysértés elkövetését elismeri.

Beszámolója szerint a jegyzőkönyv keltének napján, 9 óra 30 perckor ismerősével, M. Cs.-vel kimentek a B. községi M3 autópálya-felhajtó előtti körforgalomhoz. A körforgalom megépítése óta a B. községi N. utcából többen a körforgalom mellett vezető járdán, majd a volt G. vendéglő mögött vezető kis ösvényen járnak át a buszmegállóhoz és a benzinkúthoz. A panaszos maga is gyakran ezen az úton megy nővéréhez, illetve ők is rendszeresen itt közlekednek. A panaszos előadta, hogy ezen ösvény felett volt egy félig kidőlt fa, ami egy akácfa volt rádőlve. A panaszos ezt a fát akarta kidönteni, hogy az senkit ne veszélyeztessen, így barátjával a fát kitámasztó akácfaát kivágták, majd így akarták a kidőlt fát ledönteni. A panaszost és ismerősét a helyszínre érkező rendőrök akkor igazoltatták, amikor a fát támasztó, kb. 20 cm vastag akácfaát kivágták. A panaszos társával megmutatta a rendőröknek, hogy a fát milyen okból vágták ki, és tájékoztatták őket, hogy a fát nem akarták elvinni, hiszen arra nincs szükségük, otthon ugyanis gázzal fűtenek. A panaszos a fa kivágásához is csak egy kézi fűrészelt vitt magával otthonról, és sem nála, sem barátjánál nem volt olyan szállítóeszköz, amivel a fát esetleg el tudták volna hozni. Kérdésre a panaszos elmondta, hogy tevékenységüket a terület tulajdonosával nem egyeztették, és a fa kivágására engedélyt nem kértek. A panaszos hangsúlyozta, hogy a fát nem kívánták eltulajdonítani, ugyanakkor beismerte, hogy azt a tulajdonos engedélye nélkül, szándékosan vágták ki, amivel kárt okoztak. Egyúttal utalt arra is, hogy amennyiben a tulajdonos az okozott kár megtérítésére igényt tart, hajlandó neki megtéríteni.

10) 2012. január 6-án 11 óra 44 perckor a panaszos társát is eljárás alá vont személyként hallgatták ki az Aszódi Rendőrőrsön.

A jegyzőkönyvben foglaltak szerint a panaszos barátja ideiglenesen tartózkodott B. községben, egy ismerősénél. Az intézkedés napján ismerősénél találkozott a panaszossal, aki megkérdezte, hogy ráérne-e segíteni neki kivágni egy életveszélyes fát. Mivel M. Cs. éppen ráért, a panaszossal tartott. Ekkor gyalogosan elsétáltak az autópálya-lehajtónál lévő körforgalomhoz, ahol a panaszos megmutatta, hogy melyik fát kell kivágni. Ez a fa dőlésben volt, de az is látszódott, hogy egy másik fát is ki kell vágni ahhoz, hogy a dőlésben lévő el lehessen távolítani. Ezért elsőnek az útban lévő fát a panaszos az általa hozott kézi fűrészsel kivágta. M. Cs. látta, hogy nem messze rendőrök állnak, de mivel nem tudta, hogy ismerőse kivel mit beszélt meg, nem gondolta, hogy baj lesz.

Kis idő elteltével a rendőrök megkérdezték, hogy mit csinálnak. Ekkor a panaszos úgy tájékoztatta a rendőröket, hogy a tulajdonossal megbeszélte a veszélyes fa kivágását. Ezt követően a rendőrök egy nem messze lévő benzinkútra kísérték a panaszost és M. Cs.-t, ahol ellenőrzés alá vonták, majd előállították őket az Aszódi Rendőrőrsre.

A panaszos társa kijelentette: nem volt tudomása arról, hogy a panaszos a tulajdonossal nem beszélt meg semmit, ő csak szívességből ment el neki segíteni. Arról nem volt szó, hogy a panaszos vagy társa hazavitt volna a fából, mindössze ki akarták vágni – nem is tudták volna elvinni, mivel gyalogosan érkeztek oda. A jegyzőkönyv végén a panaszos társa ismételt hangsúlyozta, hogy ő nem kívánt semmit eltulajdonítani, csak segíteni akart.

11) 2012. január 6-án az Aszódi Rendőrőrs r. főtörzsőrmestere átvételi elismervényt állított ki, melyet a r. főtörzsőrmester és a panaszos egyaránt aláírásával látott el. Az elismervény rögzíti, hogy a r. főtörzsőrmester az intézkedés napján egy sárga színű, kb. 70 cm hosszú kézi fűrészelt vett át, amelyre az eljárás befejezése után a panaszos igényt tart.

12) A Testülethez csatoltan megérkezett a lefoglalásról szóló, 2012. január 23-án kelt határozat, mely szerint a panaszos tulajdon elleni szabálysértési ügyében a rendőr által a helyszínen 1-es nyilvántartási szám alatt, elismervény ellenében elvett és a feljelentéssel egyidejűleg a rendőrségre bevitt, sárga fémkeretes lombfűrészelt – amellyel a szabálysértést elkövették – a rendőrség lefoglalja. A határozatba foglalt tájékoztatás szerint a lefoglalt tárgy sorsáról a szabálysértési ügyben hozott érdemi határozatban rendelkezik az illetékességgel rendelkező bíróság. A jogorvoslati lehetőségekről szóló kioktatást is tartalmazó határozatot az eljárás alá vont személy részére is kézbesítették.

13) 2012. február 14-én az Aszódi Rendőrőrs parancsnoka jelentésben foglalta össze a panaszüggyel kapcsolatos információit. Elmondása szerint 2012. január 6-án a Készenléti Rendőrség Kutyás Alosztály járőrei megerősítő szolgálatot láttak el az Aszódi Rendőrőrs illetékességi területén. A járőrök a B. községi M3-as autópálya-lehajtó mellett található elkerített telken két személyt vontak intézkedés alá, mivel kézfűrészsel egy fát vágtak ki. Mivel nem tudták igazolni magukat, illetve bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel, előállították őket a rendőrőrsre. A panaszosról és társáról az őrsre való érkezésükkor azonnal levették a bilincset.

A két férfi azt állította, hogy a fa kivágására engedélyt kaptak a tulajdonostól. Ezen állításukat ellenőrizték – a terület tulajdonosa elmondta, hogy nem adott engedélyt favágásra, és a kivágott fa értékét 2000 forintban határozta meg. Az őrsparancsnok elmondta, hogy mivel a cselekmény B. község külterületén történt, hosszabb időbe telt megállapítani a tulajdonos személyét, elérhetőségét. A sértett meghallgatását követően megállapítást nyert a lopás szabálysértés elkövetésének gyanúja, és soron kívül elkezdődött a két férfi „elszámoltatása”. Az őrsparancsnok a kihallgatás során mindkét terheltet tájékoztatta a gyorsított szabálysértési eljárás menetéről, és az őket megillető jogi lehetőségekről. A panaszossal és társával közölte, hogy a gyorsított eljárás előírásai szerint a bírósági tárgyalásig szabálysértési őrizetbe veszik őket, legfeljebb 72 óra időtartamra. Végül az őrizetbe vételre azért nem került sor, mert a G. Városi Bíróság nem tudott 72 órán belüli időpontot adni a bíróság elé állításra. A panaszos többször is beszélhetett hozzátartozóival a kihallgatása során. A panaszos és barátja a jegyzőkönyveket elolvasták, aláírásukkal hitelesítették, azonban másolatot nem kértek belőlük. A kihallgatást követően a rendőrőrs folyosóján várakoztak, míg a rendőrök a bírósággal egyeztettek. Ekkor az egyik r. főtörzsaszázlós előtt olyan kijelentést tettek, hogy

„beszélnek a terület tulajdonosával, ne merje azt mondani, hogy nem adott engedélyt a fa kivágására és elvitelére”. A két terheltet, miután a bírósággal tisztázták a továbbiakat, soron kívül szabadon bocsátották. Az eljárás során keletkezett iratokat és a lefoglalt sárga nyelű fűrész az eljárás lefolytatása végett a G. Városi Bíróságnak megküldték.

Jelentésében az őrsparancsnok szükségesnek látta megjegyezni, hogy az elmúlt években a panaszos és testvére lakásán több házkutatást tartottak, melynek eredményeképpen egy alkalommal nagyobb értékű, lopásból származó tárgyakat foglaltak le. Az őrsparancsnok a panaszos testvérét személyesen fogta el, elfogatóparancs alapján, és a panaszos már akkor is feljelentéssel fenyegetőzött. A panaszos ellen 2011-ben bocsátott ki elfogatóparancsot a Pesti Központi Kerületi Bíróság. Elfogását követően az őrsparancsnok egy r. főhadnaggyal kísérte a bíróságra, ahol meghallgatását követően idézést kapott. Az őrsparancsnokot a panaszos az épület előtt felszólította, hogy vigye haza, amikor azonban az őrsparancsnok elutasította a követelését, a panaszos megfenyegette, hogy minden adandó alkalommal panaszt fog tenni ellene, illetve kollégái ellen.

14) A csatolt 2012. február 20-án kelt hivatalos feljegyzés szerint a jelentést tévő r. főtörzszászlós jelentésének utolsó bekezdésében tévesen jelölte meg a kezdeményezett bírósági eljárás megnevezését, mivel a gyorsított eljárás csak őrizetbe vétellel valósítható meg. Ebben az esetben azonban – mivel a bíróság nem tudott időpontot megjelölni a tárgyalásra – nem gyorsított eljárással folytatódott a szabálysértési eljárás.

15) A Testülethez megérkeztek a Készenléti Rendőrség állományába tartozó, az intézkedést foganatosító rendőrök 2012. május 30-án kelt jelentései.

a) Az egyik r. törzsőrmester jelentésében arról számol be, hogy szolgálata teljesítése során 9 óra 50 perckor vette észre ahogyan két férfi, a B. községi D. úton található benzinkút mögött, a G. vendéglőhöz tartozó fás területen egy fát próbál kivágni.

A cselekményt észlelve a r. törzsőrmester egy r. törzsőrmester és egy r. főtörzsőrmester társával a két személyhez ment, hogy személyazonosságukat megállapítsa. A helyszínre érve a r. törzsőrmester azt látta, hogy a panaszos kezében egy vastag faágat tart, míg társa egy kézi fűrész. A két férfit a rendőrök felszólították, hogy a kezükben lévő tárgyakat dobják a földre. Az intézkedés biztonságos folytatásához a szolgálati járműhöz kísérték őket, amire ők nemtetszésüket nyilvánították ki. A r. törzsőrmester a járműhöz érve vette észre, hogy a benzinkúton tartózkodott a T. és az A. városi körzeti megbízott, akik látván az intézkedést, a segítségükre siettek.

A panaszost és társát személyazonosságuk megállapítása végett igazolásra szólították fel, melynek egyikük sem tudott eleget tenni. Személyazonosság megállapítására alkalmas okiratot egyikük sem adott át. A panaszos közölte, hogy nem messze lakik, és kérte a rendőröket, hogy kísérjék haza, mivel otthonában be tudja mutatni személyi igazolványát. Mivel már az intézkedés kezdete óta hangoskodott, nem állt meg egy helyben, és folyamatosan „verekedésre felhívó testtartást” vett fel, jobbnak látták a rendőrségre előállítani.

A helyszínen tartózkodó körzeti megbízottak felhívták a r. törzsőrmester és kollégái figyelmét arra, hogy a panaszosnak már többször volt összetűzése a rendőrséggel, agresszíven viselkedik, lakóközösségében pedig sok a rendőrséggel szemben ellenségesen viselkedő

személy, ezért nem lenne biztonságos lakására vinni. A r. törzsőrmestert a helyi rendőrök arról is tájékoztatták, hogy a G. vendéglő területe, ahol a panaszosok tartózkodtak, magánterület.

Az igazoltatás során a panaszos társa nem próbálta meg a panaszos személyi azonosságát igazolni. A rendőrök kérése ellenére egyik férfi sem tudott átadni olyan iratot, amely valószínűsítette volna, hogy a helyszínen jogszerűen tartózkodnak, és engedélyük van a fa kivágására. A két férfi kérdésre elmondta, hogy egy balesetveszélyes fát akarnak kivágni, ami az ott elhaladó emberekre rádőlni. A rendőrök közölték velük, hogy a környéken sem járda, sem közút nincs, így a fa nem veszélyeztet életet, de a panaszos és társa ragaszkodtak állításukhoz. A körzeti megbízottak a helyszínen felvették a kapcsolatot az illetékes bünyügyi szolgálat beosztottaival, akik intézkedtek az előállítottak azonnali meghallgatásáról. Ezt követően a panaszossal és társával közölték, hogy személyazonosságuk megállapítása céljából, valamint a további eljárás azonnali lefolytatása végett elő fogják őket állítani az Aszódi Rendőrörsre.

A r. törzsőrmester a panaszos barátjának ruházatát átvizsgálta. A ruházatátvizsgálás megkezdése előtt az intézkedés alá vont személlyel a r. törzsőrmester közölte, hogy ruházatátvizsgálást fog rajta végrehajtani, majd megkérte a férfit, hogy pakoljon ki mindent zsebeiből a szolgálati gépjármű motorháztetejére. A ruházatátvizsgálás során M. Cs. zsebéből előkerült személyi igazolványa.

Az intézkedés folyamán a panaszos és barátja a két r. törzsőrmester és a r. főtörzsőrmester nevét és azonosító számát elkérték, ezért közölték velük, hogy az előállítás után a kért adatokat részükre megadják.

Mivel a panaszos intézkedés alatt tanúsított magatartásából adódóan szökésétől, illetve támadásától lehetett tartani, ezért kezeit hátra helyzetben 9 óra 55 perckor megbilincseltek. A körzeti megbízottak segítségével a panaszost és barátját az Aszódi Rendőrörsre előállították.

A bilincset 10 óra 10 perckor vették le, és a két férfit sérülésmentesen adták át a rendőrörsön. Az előállítás időtartamáról a szükséges felvilágosítást megadták, a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást átadták, azonban a dokumentum aláírását mindketten megtagadták. A panaszos és társa részére a helyszínen kért azonosító számokat és nevüket megadták.

b) A r. törzsőrmester azonos rendfokozatú társa az alábbi kiegészítésekkel számolt be a történetekről. A r. törzsőrmester jelentésében kifejtette, hogy amikor a két férfit megközelítette, a napszaknak megfelelően köszönt nekik, de mivel a panaszos éppen a faágakat pakolta halomra, társa kezében pedig fűrész volt, a bemutatkozástól és a tisztelgéstől biztonságuk érdekében eltekintett. A panaszost és társát azonnal felkérte személyazonosságuk igazolására, valamint megkérdezte tőlük, hogy rendelkeznek-e engedéllyel a fa kivágására. A panaszos azt válaszolta, hogy nincsen nála semmilyen igazolvány, mivel nagyjából két percnyi sétára lakik, társa pedig úgy nyilatkozott, hogy igazolványát valószínűleg otthon hagyta.

A ruházatátvizsgálással kapcsolatban a r. törzsőrmester annyival egészítette ki a fentiekben elhangzottakat, hogy a panaszos ruházatát is átvizsgálták, azonban az intézkedés során személyi okmány nem került elő. A panaszossal ekkor közölték, hogy elő fogják állítani az

Aszódi Rendőrőrsre, melynek hallatán a férfi el akarta hagyni az intézkedés helyszínét. A panaszost felszólították, hogy maradjon a gépjármű mellett – társa ruházatának átvizsgálására (melynek során igazolványa előkerült) ezt követően került sor.

A két férfivel ismételten közölték, hogy az eljárás lefolytatása végett elő fogják állítani őket az Aszódi Rendőrőrsre, azonban ezt továbbra is csak a panaszos társa vette tudomásul. A panaszos újfent megpróbálta elhagyni az intézkedés helyszínét. A panaszost felszólították jogellenes magatartásának abbahagyására, valamint közölték vele, hogy kezeit hátra helyzetben meg fogják bilincselni. A bilincselés során a panaszos passzív ellenállást tanúsított. Mivel kezét nem volt hajlandó bilincselésre nyújtani, vele szemben karfeszítést alkalmaztak, melynek során sérülése nem keletkezett.

A r. törzsőrmester elismerte, hogy az előállításról készült dokumentációk elkészítése során a panaszos társa esetében az előállítás jogalapját hibásan tüntette fel, mivel azon a panaszoséhoz hasonlóan a személyazonosság megállapítását adta meg az előállítás okaként. Valójában az előállítást az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján fogatosították, mivel az előállítottakkal szemben a rendőrkapitányság beosztottai az azonnali eljárást le kívánták folytatni, a tárgyi bizonyítási eszközt meg kívánták szerezni. A r. törzsőrmester kijelentette, hogy felelősségét hibájával kapcsolatban elismeri.

Jelentése végén a r. törzsőrmester arról is beszámolt, hogy az intézkedés helyszínén már több alkalommal teljesített szolgálatot, ezért tisztában volt azzal, hogy a rendőrőrs illetékességi területére jellemzőek a falopással kapcsolatos jogsértések – társaival ezért tulajdonítottak kiemelt jelentőséget az előállítottak tevékenységének.

c) Az intézkedésnél egy r. főtörzsőrmester is jelen volt, aki kollégáival megegyezően számolt be az intézkedés helyszínén történt eseményekről, az ügy szempontjából releváns, új információkról nem tett említést.

III.

2012. április 25-én az előadó Testületi tag levélben kereste meg a panaszos barátjának élettársát, annak érdekében, hogy feltárja, miként szerzett tudomást arról, hogy a panaszost és M. Cs.-t az Aszódi Rendőrőrsre állították elő. A visszaérkezett tértivevény tanúsága szerint a tanú édesanyja a levelet 2012. május 11-én átvette, azonban kiküldött megkeresésre válasz azóta sem érkezett a Testület részére.

IV.

A panaszos által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Rtv. rendelkezései értelmében a panasz valamennyi elemének vizsgálatára rendelkezik-e jogszabályi felhatalmazással.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító

rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület vizsgálati jogkörét illetően utal arra, hogy a panaszos szabálysértési eljárás keretében elvégzett kihallgatása, valamint fűrészenek szabálysértési eljárás keretében elrendelt lefoglalása olyan eljárási cselekmények, amely a szabálysértési eljárásról szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) hatálya alá tartoznak. Ennek okán a Testület nem jogosult annak jogszerűségét értékelni, hogy a panaszos kihallgatásán nem lehetett jelen védő, illetve nem kapott másolatot sem a szabálysértési, sem a lefoglalási jegyzőkönyvből, mivel ezen kérdéskörök a szabálysértési eljárás sajátlagos jogorvoslati rendszerébe tartoznak. Hasonlóképpen vélekedett a Testület a panaszos azon sérelmével kapcsolatosan is, hogy az eljárás során nem tették számára lehetővé, hogy a szabálysértési eljárás iratait megismerje.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az abból levezethető testi integritáshoz való jogát, IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

1) Panaszának előterjesztésekor a panaszos sérelmezte, hogy a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök csak a rendőrorson, többszöri kérést követően voltak hajlandók bemutatkozni, a járőrök pedig egyáltalán nem mutatkoztak be, valamint a rendőrök sem az igazoltatás, sem az előállítás indokát nem közölték.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni, a (3) bekezdés szerint pedig a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

i) A Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök az alábbiakról számoltak be a panaszos állításával összefüggésben.

A panaszos állítását tulajdonképpen megerősítve, a r. törzsőrmesterek úgy nyilatkoztak, hogy a bemutatkozástól és a tisztelgéstől eltekintettek az intézkedés elején. Egyikük elmondta, hogy amikor a két férfit megközelítette, a napszaknak megfelelően köszönt nekik, de mivel éppen faágakat, illetve fűrészelt tartottak kezükben, úgy ítélte meg, hogy az intézkedés biztonságos lefolytatását veszélyeztette volna a szolgálati fellépés szokásos előírásainak követése. A két férfit a rendőrök felszólították, hogy a kezükben lévő tárgyakat dobják a földre, majd az intézkedés biztonságos folytatása érdekében kísérték őket a helyszíntől távolabbi szolgálati járműhöz. A jelentések említik, hogy a panaszosok kérték a két r. törzsőrmester, valamint a r. főtörzsőrmester nevét és azonosító számát, azonban a rendőrök úgy tájékoztatták őket, hogy a kért adatokat az előállítás után fogják velük közölni. A panaszos elmondásával egybecseng a r. törzsőrmesterek előadása, miszerint a panaszos és társa részére a helyszínen kért azonosító számokat, valamint nevüket a rendőrsőrsön megadták. A panaszost és társát személyazonosságuk megállapítása végett szólították fel igazolásra, később pedig tájékoztatták őket, hogy személyazonosságuk megállapítása céljából, valamint a további eljárás azonnali lefolytatása végett állítják elő őket az Aszódi Rendőrségre – tehát a panaszos állítását határozottan cáfolva, az intézkedő rendőrök állítják, hogy a panaszos tájékoztatása az intézkedés tényéről és céljáról megtörtént.

Az Rtv. idézett 20. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy az intézkedés a rendőr nevének, azonosító számának, valamint az intézkedés tényének és céljának szóbeli közlésével kezdődik. A hivatkozott szakasz ugyanakkor egy kivételt is enged a főszabály alól: amennyiben a szolgálati fellépés hagyományos menetének követése a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a felsorolt információk közlése az intézkedés befejezéséig halasztható. A Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök jelentései arra engednek következtetni, hogy az intézkedés során olyan körülmények merültek fel, melyek valószínűsítették, hogy az intézkedés eredményes lefolytatását a név és az azonosító szám közlése veszélyeztetné. A rendőri jelentések arra utalnak, hogy a panaszosnál és társánál lévő tárgyakat akár támadásra is fel lehetett volna használni.

A Testület a körülményeket megvizsgálva arra az álláspontra jutott, hogy elfogadja a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök érvelését. A panaszos saját elmondása szerint is fűrészelt tartott magánál, társa pedig a fa kivágásában segített neki, így életszerűnek tűnik a rendőrök előadása, miszerint faágakat tartott a kezében. Az intézkedés kezdetén a rendőröknek fel kellett mérniük, hogy fennáll-e a panaszos és társa támadó szándékának veszélye. A panaszos és társa kezében tartott tárgyak ellenszegülés tanúsítása esetén a Testület álláspontja szerint is alkalmasak lehettek az intézkedés megghiúsítására, és az intézkedő rendőrök testi épségének veszélyeztetésére.

Az azonosító szám, valamint a nevek közlése az intézkedés, tehát az előállítás végeztével mind a rendőrök, mind a panaszos szerint megtörtént – a Testület álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök eljárása folytán.

Ugyanakkor mivel a panaszos állítása szerint az intézkedés tényéről és céljáról a rendőrök nem tájékoztatták, ebben a tekintetben a rendőrök és a panaszos álláspontja között ellentmondás húzódik. A panaszos intézkedés ténye és célja közlésének

elmaradásával kapcsolatos sérelme tekintetében a Testület arra a következtetésre jutott, hogy egyéb bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel megnyugtatóan, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

ii) A Gödöllői Rendőrkapitányság jelentése szerint az előállítást nem a Gödöllői Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök fogatosították, hanem a Készenléti Rendőrség Különleges Szolgálatok Igazgatósága Kutyás Alosztályának járőrei. Ennek okán a jelentés a Testület azon kérdésére, hogy mennyiben tettek eleget az intézkedő rendőrök az Rtv. 20. §-ában foglalt kötelezettségeiknek, érdemi választ nem tartalmazott – a jelentést készítő r. őrnagy a kérdés megkeresésben megjelölt sorszama alatt annyit közöl, hogy a panaszosok meghallgatása a meghallgatás okának közlésével kezdődött, és a meghallgatás során a panaszosok jogait, illetőleg kötelezettségeit ismertette az előadó.

A Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök jelentései a Gödöllői Rendőrkapitányság álláspontját alátámasztják: a jelentések szerint az intézkedést a Készenléti Rendőrség három rendőre fogatosította. A cselekményt a Készenléti Rendőrség rendőrei észlelték, és csak később – amikor a panaszost és társát az intézkedés biztonságos lefolytatása végett a szolgálati járműhöz kísérték – vették észre, hogy a helyszínen tartózkodik a T. és az A. városi körzeti megbízott. Az intézkedést nem a járőrök fogatosították, de annak megkezdését követően az intézkedő rendőrök segítségére siettek.

Tekintettel arra, hogy a Testület a fentiekben megállapította, hogy az intézkedő rendőrök nevüket és azonosító számukat az intézkedés körülményeinek megfelelő módon, az intézkedés végén közölték, úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedhetett sérelmet azáltal, hogy az intézkedés során jelen lévő, de annak fogatosításában részt nem vevő rendőrök nem az Rtv. 20. § (2) bekezdésének megfelelően jártak el.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök látták, hogy a fát azért vágták ki, mert életveszélyes volt, mégis úgy igazoltatták őket, mintha a fát el akarták volna lopni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az intézkedést fogatosító rendőrök jelentései arról számolnak be, hogy a r. törzsőrmesterek, valamint a r. főtörzsőrmester mindössze annyit észlelt, hogy két férfi, egy a benzinkút mögötti fás területen egy fát próbál kivágni. Az intézkedő rendőrök látták, hogy a terület egy vendéglőhöz tartozik, és a helyszínen tartozó körzeti megbízottak is tájékoztatták őket, hogy a hely, ahol a panaszosok tartózkodtak, magánterület.

Itt szükséges rögzíteni azt, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint nem tartozik a Testület hatáskörébe a szabálysértési felelősség vizsgálata. Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúkra (pl. szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület megállapítása szerint az idézett jogszabályok alapján a panaszossal szemben fennállt a szabálysértés elkövetésének – legalábbis az intézkedéshez szükséges mértékű – gyanúja. A rendőrök észlelték, hogy a panaszos és társa magánterületen próbál kivágni egy fát: a Testület megítélése szerint megfelelő jogcím hiányában ez olyan cselekmény, amely bűnüldözési célból az igazoltatást megalapozhatta, így jogszerűen igazoltatták a panaszost. A fentiek alapján panaszos tisztességes eljáráshoz való joga és személyes adatainak védelméhez való joga nem sérült, mert az említett alapjogok korlátozása jogszerűen történt.

3) A panaszos a panaszirodán tett látogatása során sérelmezte, hogy a rendőrök előállították. A panaszos személyi igazolványát nem tartotta magánál, de tájékoztatta a rendőröket, hogy az intézkedés helyszínétől mintegy két percre lakik, ezért ha elkísérik, be tudja mutatni az okmányt. Ezen megoldástól a rendőrök mereven elzárkóztak, barátja pedig hiába próbálta a panaszost igazolni, a rendőrök ezt sem találták elegendőnek. A panaszos személyazonosító adatait bediktálta, azonban ezt sem fogadták el személyazonosságá hiteles igazolásaként.

i) A Testület elsőként azt értékelte, hogy megfelelő jogalap birtokában került-e sor a panaszos előállítására.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatívén sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben (valamint valamennyi egyéb rendőrségi dokumentumban) az intézkedő rendőrök a panaszos előállítása indokaként az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontját jelölték meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

A panaszos saját maga is beszámolt róla, hogy személyi igazolványát nem tartotta magánál az intézkedés időpontjában. Ezért a Testület úgy találta, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállítására.

ii) Ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja csupán lehetőséget teremt az előállításhoz és az adott esetben a rendőrség diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak foganatosítása.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszos előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség

biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

A panaszos a Testületet úgy tájékoztatta, hogy barátja személyi igazolványát bemutatta, és megpróbálta az ő személyazonosságát is igazolni, azonban a rendőrök ezt nem találták elegendőnek. A panaszos a rendőrök figyelmét felhívta rá, hogy az intézkedés helyszínétől mintegy két percre lakik, és felajánlotta, hogy otthonában be tudja mutatni az okmányt, ezen megoldástól azonban a rendőrök mereven elzárkóztak. Személyazonosító adatait a rendőrök kérésére bediktálta.

Az intézkedést foganatosító rendőrök jelentései szerint sem a panaszos, sem társa nem adott át személyazonosság megállapítására alkalmas okiratot – a panaszos barátjának iratait ruházatában találták meg, annak átkutatásakor. A jelentések a panaszos állítását megerősítve rögzítik, hogy a panaszos szerette volna, ha a rendőrök hazakísérik személyi igazolványa bemutatása végett. A rendőrök a panaszos viselkedésével és körülményeivel indokolják a panaszos kérésének elutasítását: a panaszos az intézkedés kezdete óta hangoskodott, nem állt meg egy helyben, és folyamatosan „verekedésre felhívó testtartást vett fel”, valamint a helyszínen tartózkodó körzeti megbízottak utaltak rá, hogy lakóközösségében sok a rendőrséggel szemben ellenségesen viselkedő személy, ezért nem lenne biztonságos lakására kísérni. A panaszos állításával ellentétben a jelentések szerint az igazoltatás során társa nem próbálta meg a panaszos személyi azonosságát igazolni.

A Testület az előállítás arányosságának vizsgálatakor számos olyan körülményre lett figyelmes, melyek azt valószínűsítették, hogy a panaszos előállításának csupán formális indoka volt az a tény, hogy a panaszos személyazonosságát nem tudta okmányokkal igazolni. A rendőri jelentésekből, és az előállítás időtartamából, valamint a rendőrörsön történt eseményekből sokkal inkább arra lehet következtetni, hogy a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja alapján, mint olyan személyt állították elő, akivel szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható.

A rendőrség a Testület álláspontja szerint kielégítően megindokolta, hogy milyen okból nem kísérte haza a panaszost otthonába. Ugyanakkor abban az esetben, ha az előállítás valódi célja a személyazonosság megállapítása volt, számos további körülmény tisztázásra szorul. A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló, panaszos részére kiállított igazolás szerint, a panaszos előállítása 9 óra 50 perctől 13 óra 00 percig, tehát körülbelül 3 óráig tartott – kérdéses, pontosan mi vett ennyi időt igénybe, ha az előállítás célja valóban csak a személyazonosság megállapítása volt. Az Aszódi Rendőrörs parancsnokának jelentése szerint a panaszost és társát azért állították elő, mert „nem tudták igazolni magukat, illetve bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel”. A jelentés szerint a rendőrörsön nem a személyazonosság megállapítása iránt tettek lépéseket, hanem a szabálysértési eljárás azonnali lefolytatását kezdeményezték. A panaszost és társát szabálysértési eljárás keretében hallgatták ki, és arról tájékoztatták őket, hogy a bírósági tárgyalásig szabálysértési őrizetbe veszik őket, legfeljebb 72 óra időtartamra. Végül az őrizetbe vételre azért nem került sor, mert a G. Városi Bíróság nem tudott 72 órán belüli időpontot adni a bíróság elé állításra. A panaszos szabadon bocsátására akkor került sor, amikor a bírósággal a további teendőket tisztázták – a szabadon bocsátás a személyazonosság tisztázásával nem volt összefüggésben.

Az intézkedés foganatosításában résztvevő egyik r. törzsőrmester a panaszos társa vonatkozásában kifejezetten elismerte, hogy az előállításról készült dokumentációk

elkészítése során az előállítás jogalapját hibásan tüntette fel, mivel esetében az előállítást valójában az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján fogatosították. A r. törzsőrmester által kifejtettek szerint az előállítottakkal szemben a rendőrkapitányság beosztottai az azonnali eljárást le kívánták folytatni, és a tárgyi bizonyítási eszközt meg kívánták szerezni.

A fentiek alapján a Testület úgy találta, hogy a r. törzsőrmester nem csupán a panaszos társa, hanem a panaszos vonatkozásában is tévesen jelölte meg az előállítás jogalapját az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben, és az egyéb dokumentumokban. A panaszos személyazonosságának megállapítása a Testület megítélése szerint nem olyan cél, amely a panaszos előállítását kétséget kizárólag szükségessé tette volna, ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján az előállításnak arányos volta igazolható. A panaszos rendőrőrsön fogatosított kihallgatása a Testület álláspontja szerint olyan eljárási cselekmény, amely az eljárás azonnali lefolytatásához elengedhetetlenül szükséges volt.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos előállítása az arányosság követelményeinek megfelelt, így a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet az előállítás következtében. Ugyanakkor mivel az intézkedést fogatosító rendőrök az előállítás indokát helytelenül tüntették fel a dokumentációban, a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga sérült tévedésük következtében.

iii) Ezt követően a Testület a panaszos előállításának időtartamával foglalkozott.

A panaszos által elmondottak szerint reggel 9 órától délután 3 óráig terjedő időtartamban fogatosítottak vele szemben intézkedést. A rendőrőrsön az előtérben mintegy háromnegyed órát vártatták, majd ezt követően ismételten mintegy negyven percet a rendőrőrs irodai részén kellett eltöltenie. Elmondása szerint kihallgatása 3 órán keresztül tartott, a kihallgatás végét követően pedig újabb másfél óra telt el addig, míg őt és társát szabadon bocsátották.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokból az alábbiak tűnnek ki. A rendőrségi előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. január 6-án 9 óra 50 perctől 13 óra 00 percig tartott. Az igazoláson feltüntetettek szerint a panaszos azt nem írta alá, a dokumentumon egyedül az őrsparancsnok aláírása szerepel. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszos és társa tevékenységét 9 óra 50 perckor észlelték a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök, tehát az igazoláson a rendőrségi álláspont szerint az intézkedés tényleges kezdete, nem pedig a panaszos rendőrszere szállításának időpontja szerepel. Valamennyi, a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök által készített későbbi jelentés az intézkedés kezdő időpontját a fentiekkel megegyezően jelöli meg. A panaszos társát 11 óra 44 perctől 12 óráig, tehát mindösszesen 16 percen keresztül hallgatták ki, a panaszost pedig a kapcsolódó jelentések szerint 11 óra 48 perctől 12 óráig, a panaszos által aláírt, eljárás alá vont személy meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv szerint csupán 11 óra 51 percig. Az intézkedés napján kelt jegyzőkönyvben a panaszos a Testület panaszirodáján előadottakkal ellentétben még úgy nyilatkozott, hogy 9 óra 30 perc körüli időben indult el lakásából a körforgalom felé.

A fentiek alapján a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy a panaszos panaszának előterjesztésekor nem a valóságnak megfelelően nyilatkozott az előállítás időtartamáról. A panaszost – előadása szerint – reggel 9 órakor vonták intézkedés alá. Ezzel szemben a meghallgatásáról kiállított, intézkedés napján kelt, aláírásával ellátott jegyzőkönyvben az általa későbbiekben előadottakhoz képest fél órával későbbre, 9 óra 30 percre tette otthonából való elindulásának időpontját. Tekintettel arra, hogy a panaszos előbb meg kellett, hogy közelítse a helyszínt, és társával együtt már javában a fát vágta, amikor a rendőri intézkedés tevékenységét félbeszakította, a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri jelentések által említett 9 óra 50 perc az intézkedés valószínű kezdő időpontja. A jelentések és a meghallgatásról felvett jegyzőkönyv a panaszos kihallgatásának időtartamát illetően eltér: az egyik 12, a másik 3 percet említ – utóbbi időpont helytálló voltát a panaszos aláírásával igazolta. Noha a kihallgatás pontos hossza utólag nem rekonstruálható, hiszen elképzelhető, hogy a panaszos figyelmét elkerülte a jegyzőkönyv megnyitásának és lezárásának időpontja, az iratokból, társa kihallgatásának igazolt időtartamából, valamint a jegyzőkönyv hosszából és tartalmából kiindulva, a panaszos által előadott három órás kihallgatás mindenképpen órákkal eltúlzott. A jegyzőkönyv lezárása, és a panaszos szabadon bocsátása között valamivel több, mint egy óra telt el – ez a panaszos által említett másfél órával közelítő pontossággal megegyezik. Mindezek alapján, annak ellenére, hogy a panaszos a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást aláírásával nem látta el, a Testület arra a következtetésre jutott, hogy az abban szereplő időpontok a valóságnak megfelelnek, ezért a továbbiakban ennek alapján vizsgálta az előállítás időtartamának arányosságát.

A Testület rendelkezésére álló iratok szerint az előállítás 3 órás hossza magában foglalta a panaszossal szemben a helyszínen fogatosított intézkedések időtartamát, tehát a panaszos igazoltatását, valamint ruházatának átvizsgálását és a rendőrszere való beszállítását. A dokumentumok között található utalás arra nézve, hogy a szabálysértés sértettjének felkutatása a körülményekre való tekintettel némi időt vett igénybe. A rendőrszere a panaszost társával párhuzamos időpontban, elkülönítetten hallgatták ki. A kapcsolódó jelentések szerint a rendőrszere a panaszost egy rövid időre valóban megvárakoztatták. Ennek indoka az volt, hogy vele és társával szemben a szabálysértési eljárást azonnal le kívánták folytatni, melynek érdekében az illetékes bírósággal egyeztetni kellett a bíróság elé állítás időpontját. Tekintettel arra, hogy a bíróság nem tudott 72 órán belüli tárgyalási időpontot meghatározni, az őrizetbe vételtől a rendőrség eltekintett, a panaszossal és társával ezt a tény közölték, majd mindkettejüket szabadon bocsátották. A panaszost, meghallgatását valamivel

több, mint egy órával követően bocsátották szabadon, a köztes időben került sor az intézkedéshez kapcsolódó dokumentumok kiállítására is.

A fentiek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy a foganatosított eljárási cselekményekre, és a bírósággal való kapcsolatba lépésre tekintettel az előállítás 3 óra hosszú időtartama nem tekinthető aránytalan hosszúságúnak, így a panaszos személyes szabadsághoz való joga nem sérült az előállítás időtartamának következtében.

4) A panaszos sérelmezte, hogy előállítására bilincsben került sor. Elmondása szerint felszólították, hogy álljon a kocsi elejéhez, majd mindenfajta előzetes figyelmeztetés nélkül, karjait hátra helyzetben megbilincseltek. Az intézkedés során ellenállást egyáltalán nem tanúsított, sőt „némi humorral próbált reagálni a szituációra”. Megbilincseléséhez testi kényszer alkalmazására egyáltalán nem volt szükség, mivel önként hátratette kezeit. A panaszoson a bilincset a beszállítás kezdetétől folyamatosan, mintegy másfél órán keresztül a rendőrörsön is rajta tartották. A panaszos szökni nem próbált, sőt, kifejezetten ő ment a rendőrök elé az intézkedés kezdetén.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályait az Rtv. 16. §-a rendezi, eszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Ezt a szabályt egészítik ki a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában foglalt rendelkezések akként, hogy az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

Az Rtv. 48. §-a alapján a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

A bilincs alkalmazásának szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése tovább részletezi. „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) ki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

i) A Testület a bilincseléssel összefüggésben elsőként a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogalapját vonta vizsgálata alá.

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának b) és c) pontja alapján, támadás, illetve szökés megakadályozása érdekében alkalmaztak bilincset. A bilincs felhelyezésére a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) b) pontja szerint, kezek hátrabilincselésével került sor. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett.

Az intézkedést foganatosító rendőrök jelentése szerint a panaszos az intézkedés kezdete óta hangoskodott, nem állt meg egy helyben, és folyamatosan „verekedésre felhívó testtartást” vett fel, így az intézkedés alatt tanúsított magatartásából adódóan szökéstől, illetve támadásától lehetett tartani. A helyszínen tartózkodó körzeti megbízottak utaltak rá, hogy a panaszostól agresszív viselkedés várható: felhívták a r. törzsrörmester és kollégái figyelmét arra, hogy a panaszosnak már többször volt összetűzése a rendőrséggel, agresszíven viselkedik, lakóközösségében pedig sok a rendőrséggel szemben ellenségesen viselkedő személy. Az egyik r. törzsrörmester jelentése kitér rá, hogy a panaszossal közölték az előállítás tényét, azonban ezt ő nem volt hajlandó tudomásul venni. Elmondása szerint a panaszos az intézkedés során két alkalommal is megpróbálta elhagyni a helyszínt. Második kísérlete után a panaszost felszólították jogellenes magatartásának abbahagyására – a bilincs alkalmazására ezt követően figyelmeztették. A bilincselés során a panaszos passzív ellenállást tanúsított. Mivel kezét nem volt hajlandó bilincselésre nyújtani, vele szemben karfeszítést alkalmaztak, melynek során sérülése nem keletkezett.

A bilincselés körülményei kapcsán a Testület arra a következésre jutott, hogy a panaszos és az intézkedést foganatosító rendőrök előadásai közötti ellentmondások egyéb bizonyíték hiányában nem tisztázhatóak. A rendőri jelentések a panaszos kétszeri szökési kísérletéről, valamint támadó magatartásáról számolnak be, amely megalapozná az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján a bilincs használatát, azonban a panaszos állítja, hogy az intézkedés során semmiféle ellenállást nem tanúsított, szökni nem próbált, sőt az intézkedés kezdetén kifejezetten ő ment a rendőrök elé barátjával. A fentiek alapján a panaszos emberi méltóságához és testi integritáshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

Tekintettel arra, hogy már a bilincselés jogszerűsége sem volt megállapítható, a bilincselés időtartamának vizsgálatától a Testület eltekint.

ii) A panaszos szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása mindenfajta figyelmeztetés nélkül történt meg.

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A rendőri jelentések és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására a panaszost figyelmeztették.

Tekintettel arra, hogy olyan bizonyíték, amely a fenti ellentmondást tisztázhatná, nem állt a Testület rendelkezésére, a figyelmeztetésnek sem elmaradása, sem megtörténte

nem volt igazolható, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) A panaszos elmondása szerint telefonját már szállításakor, a szolgálati gépjárműben kikapcsoltatták. Később a rendőrőrsön várakozás közben visszakapcsolta a telefonját, mivel ezt a nyomozók megengedték neki, de utaltak rá, „hogy ha ezt a parancsnok meglátja, abból nagyon nagy baj lesz”. A panaszos a Testület panaszirodáján megjelent tanú öccsével beszélt, akit megkért ő és barátja hozzátartozóinak, valamint egy jogi képviselő értesítésére. A panaszos elmondása szerint ez egyfajta „magánakció” volt – a hozzátartozók értesítésére a panaszosok nem kaptak engedélyt. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy a rendőrök mindössze szabadon bocsátását megelőzően kérdezték meg, kivel kívánja a kapcsolatot felvenni. Ekkor mind ő, mind társa, társa édesanyjának elérhetőségeit hozták a rendőrök tudomására.

Az értesítésekkel összefüggésben a Testület utal rá, hogy az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalos vagy gondnokaság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

A panaszos összességében maga sem azt állította, hogy a rendőrök nem tették részére lehetővé hozzátartozója értesítését. Panaszában csupán arra utalt, hogy ez lényegében titokban, az őrsparancsnok tudta és akarata ellenére történt, mivel a nyomozók utaltak rá, ha ezt a parancsnok meglátja, „abból nagyon nagy baj lesz”. A panaszos saját elmondása szerint is tudott gondoskodni hozzátartozója, valamint egy jogi képviselő értesítéséről. A Gödöllői Rendőrkapitányság jelentésében a fentiekkel összefüggésben mindösszesen annyi szerepel, hogy mivel a panaszos jelezte igényét a hozzátartozó értesítése iránt, az előadó engedélyezte számára mobiltelefonja használatát.

A rendőri iratokban a telefonbeszélgetésre vonatkozó egyéb dokumentáció nem található, a jelentések ugyanakkor mégis a panaszos elmondását cáfolják, hiszen rögzítik, hogy a panaszos telefonja bekapcsolására egyértelmű engedélyt kapott.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos hozzátartozójának értesítése milyen körülmények között történt meg, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

A panaszos azon sérelmével kapcsolatban, hogy mobiltelefonját a szolgálati gépjárműben kikapcsoltatták, a Testület szükségesnek látja megjegyezni, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely az intézkedés alá vont személy mobiltelefonjának kikapcsolatását előírná, így a Testület megítélése szerint egy erre irányuló, jogszerű felszólítást csak a panaszos magatartása, vagy az intézkedés körülményei indokolhatnak. Jelen esetben a rendőrség számos olyan körülményt feltárt, amelyek bizonyítottságuk esetén a telefon kikapcsolatását indokolták volna (például a panaszos támadó magatartása, ellenállása, szökési kísérletei), azonban a Testület a panaszos megbilincselése során ezen körülmények valós voltát nem tudta kétséget kizárólag bizonyítani.

Fentiek alapján a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy az nem megállapítható.

6) A panaszos kihallgatásával kapcsolatban sérelmezte, hogy a rendőrőrs parancsnoka néha benyitott a kihallgatása helyszínéül szolgáló szobába, és minősíthetetlen hangnemű, obszcén megjegyzéseket tett rá és barátjára. A rendőrőrs parancsnoka folyamatosan fenyegetőzött, és barátjának durva kifejezések kíséretében azt tanácsolta, térjen haza mielőbb.

A rendőrőrs parancsnokának magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) és 13. § (2) bekezdéseiben foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Gödöllői Rendőrkapitányság jelentésében rögzítettek a panaszos állításait egyértelműen cáfolják. Az őrsparancsnok a kihallgatás során a kihallgató-helyiségekben valóban megjelent, azonban csak abból a célból, hogy terhelteket tájékoztassa az eljárás menetéről, valamint jogi lehetőségeikről. A jelentés szerint obszcén megjegyzések egyáltalán nem hangzottak el az őrsparancsnok szájából. Az őrsparancsnok 2012. február 14-én kelt jelentésében a fentiekert annyival egészítette ki, hogy a panaszos a vele és testvérével szemben korábban foganatosított rendőri intézkedések okán személyes ellenszenvet táplál irányába, és korábban megfenyegette, hogy minden adandó alkalommal panasszal fog élni ellene, illetve kollégái ellen.

A fentiek alapján látható, hogy a panaszos és az őrsparancsnok emlékei teljesen ellentmondanak egymásnak az intézkedés hangnemét illetően. Mivel egyéb bizonyíték nem állt rendelkezésére, a Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

7) A panaszos sérelmezi továbbá, hogy szabadon bocsátásakor sem ő, sem barátja nem kapott semmiféle iratot a foganatosított intézkedésekről.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A Gödöllői Rendőrkapitányság a rendőrőrsön történt eseményeket taglaló jelentése szerint a panaszos szabadon bocsátásakor valóban nem kapott iratot, azonban ennek oka az volt, hogy az igazolás aláírását és a dokumentum átvételét kifejezetten megtagadta.

A Testülethez megérkezett a rendőrségi előállítás időtartamáról kiállított igazolás egy példánya, amelyen csupán az őrsparancsnok aláírása, valamint az intézkedés alá vont személy aláírása helyett a „nem írta alá” megjegyzés szerepel.

A konkrét esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőrök előadásai oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e Rtv. 33. § (4) bekezdésben előírt szabályokat, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

Ugyanakkor felhívja a Testület a rendőrség figyelmét, hogy még amennyiben úgy is történtek az események, ahogyan a rendőri jelentések tartalmazzák – azaz a panaszos megtagadta az iratok aláírását – akkor a rendőrség fenti eljárása tételes normát ugyan nem sértett, de a Testület – a gyakorlatában az előállításokról kiállított igazolásokkal kapcsolatos gyakori problémák miatt és a jogszerű rendőri eljárás utólagos igazolhatóságának érdekében – ilyen esetekben célszerűnek tartja hatósági tanú alkalmazásával annak dokumentálását az igazoláson, hogy az előállított nem kívánta aláírni az iratokat.

VI.

A Testület a panaszos kihallgatása, a szabálysértési eljárás iratainak megismerése, valamint a fűrészfűrész lefoglalása tekintetében hatáskörének hiányát állapította meg.

Az azonosító szám, valamint a nevek közlése kapcsán a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet, ugyanakkor az intézkedés tényének és céljának közlésével összefüggésben felmerült ellentmondásokat egyéb bizonyíték hiányában feloldani nem tudta, így arra a következtetésre jutott, hogy ezzel kapcsolatban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem megállapítható.

A Testület meggyőződése szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedhetett sérelmet azáltal, hogy az intézkedés során jelen lévő, de annak foganatosításában részt nem vevő rendőrök nem közölték nevüket és azonosító számukat a panaszossal.

A Testület állásfoglalásában kimondta, hogy mivel igazoltatása jogszerű volt, a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga és személyes adatainak védelméhez való joga nem sérült.

A Testület szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállítására, és az előállítás az arányosság követelményeinek megfelelt, így a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet az előállítás következtében. Ugyanakkor mivel az intézkedést foganatosító rendőrök az előállítás indokát helytelenül tüntették fel a dokumentációban, a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga sérült tévedésük következtében. A Testület megítélése szerint a panaszost ért sérelem foka csekély. A Testület kimondta, hogy az előállítás időtartama

nem tekinthető aránytalan hosszúságúnak, így a panaszos személyes szabadsághoz való joga nem sérült az előállítás időtartamának következtében.

A bilincselés körülményei kapcsán a Testület arra a következésre jutott, hogy a panaszos és az intézkedést foganatosító rendőrök előadásai közötti ellentmondások egyéb bizonyíték hiányában nem tisztázhatóak, így a panaszos emberi méltósághoz és testi integritáshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. Mivel már a bilincselés jogszerűsége sem volt megállapítható, a bilincselés időtartamának vizsgálatától a Testület eltekintett. A kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelmeztetésnek sem elmaradása, sem megtörténte nem volt igazolható, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

Mivel a panaszos hozzátartozója értesítésének körülményei, valamint a mobiltelefon kikapcsolásának körülményei nem voltak feltárhatóak, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

Mivel az intézkedés hangneme utólag nem volt rekonstruálható, a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a Testület szerint nem volt megállapítható.

Hasonlóképpen vélekedett a Testület az iratok másolatának kiadásával kapcsolatban: mivel egyéb bizonyíték nem állt rendelkezésre, a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

Tekintettel arra, hogy a panaszos az intézkedést foganatosító rendőri szervhez való áttétel ellen előzetesen tiltakozott, a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2012. július 23.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag